

Starvický (chocholatý) stavák

Je jen málo plemen voláčů v Evropě, která by prošla tak dynamickým vývojem v uplynulém čtvrtstoletí, jako je starvický stavák. Toto plemeno středních voláčů se zvláštními letovými vlastnostmi vzniklo pravděpodobně v devatenáctém století jako blízký příbuzný našeho českého staváka na území převážně horního Slezska.

Toto území bylo od středověku středem zájmu ze všech světových stran a přelézaly se přes něj vojska mnoha národností a zejména obě světové války ve dvacátém století se „zasloužily“ o zdecimování celé řady plemen ve Slezsku, starvického staváka nevýjímaje.

Slezský původ způsobil, že si zásluhy na jeho vyšlechtění do dnešní podoby přivlastňují jak Německo, tak i Polsko a z části i naši holubáři, vzhledem k tomu, že v jižní části jeho výskytu zasahuje až na severní Moravu. Skutečností je, že i přes změny hranic států ve dvacátém století působili na území horního Slezska převážně němečtí chovatelé. Název starvický stavák je odvozen od městečka Starwitz.

Na polské straně horního Slezska bývá v literatuře za oblast vzniku starvických staváků považováno okolí městečka Jarocin. Polský název „hornsleszský chocholatý voláč“ (garlacz gornoslazski koroniaty) je odlišný od německého „starvický stavák“ (Starwitzer Flügelsteller). Náš název odvozujeme od názvu německé-

ho a také anglický název „Starwitzer Pouter“ je totožný.

Zajímavostí je, že první specializovaný klub chovatelů starvických staváků nevznikl na území jeho vzniku, ale v bývalé Německé spolkové republice v roce 1957. Přitom v SRN byl tento voláč chován jen ojedinele.

V bývalé Německé demokratické republice (NDR) byli chovatelé starvických staváků sdružení pod klubem slezských plemen a samostatný klub vznikl až v roce 1963 a sdružoval také chovatele českých staváků. Po zániku NDR východoněmecké chovatele českých staváků pohltil bavorský klub chovatelů štelerů a naopak západoněmečtí chovatelé starvických staváků přešli na počátku devadesátých let do již samostatného bývalého východoněmeckého klubu chovatelů starvických staváků. Do tohoto klubu postupně vstupovali také chovatelé „štajfů“ z okolních zemí a tím logicky tento klub později inicioval vznik mezinárodního klubu chovatelů starvických staváků (Internationaler Starwitzer Club). Zajímavostí je, že mezinárodní klub, přestože mezinárodní činnost v pravém slova smy-

I. RASSEBEZOGENE EUROPASCHAU DER STARWITZER FLÜGELSTELLER 2010

- 1,0 starvický stavák žlutý tygr, chov. E. Cigán
- 2,0 alt starvický stavák žlutý bělohrotý, chov. T. Kühnl
- 3,0 alt starvický stavák modrý bezpruhý bělohrotý, chov. R. Teske

- 4,0 starvický stavák černý bělokos (starý), chov. H. Schulz
- 5,0 starvický stavák modrý kapratý
- 6,0 starvický stavák černý tygr, chov. D. Dannenberg

slu rozvinul až tomto století, považuje už rok 1957 za rok založení. Tedy rok vzniku prvního klubu v bývalé spolkové republice Německo.

Na našem území byl chován starvický stavák už v devatenáctém století na jižním okraji teritoria jeho výskytu, především v severomoravském Slezsku a v severním pohraničí východních Čech. Změna poměrů a otevření hranic inspirovala i naše chovatele moravského Slezska v devadesátých letech minulého století k založení speciálního klubu pro ČR. Více než desítka chovatelů starvického staváka dala důvěru prvnímu předsedovi nového klubu Eduardu Cigánovi, který je také

jedním z předsedou klubu dodnes. Měl dlouholeté zkušenosti s chovem českých staváků a zasloužil se o podstatné zlepšení barevnosti starvické-

ho staváka hlavně v barvě černé a červené. Dnes už není možné, aby například červený starvický stavák (recesivní) „cihlového“ zbarvení se světlými letkami a ocasem získal vysoké bodové ohodnocení, jak tomu bylo běžně ještě před deseti až patnácti lety.

E. Cigán se také zasloužil o vyšlechtění a uznání kresebného rázu „tygr“, který

je na severní Moravě doma. Dnes už má zdatné následovníky v Německu i v Polsku.

Pokud se týká vývoje a tvaru chocholky, nemáme k tomu dostatečné informace. Ani německí autoři devatenáctého století tuto otázku příliš neřešili, takže ani nevíme, zda existovali i špičatou nebo lžičkovitou chocholkou. Pokud ano, tak nepochybně už v devatenáctém století zanikli, na severní Moravě v konkurenci moravských bělohlávků a moravských voláčů sedlatých, v Durynsku a Sasku zase v konkurenci durynských voláčů se špičatou chocholkou.

V poněkud chaotickém názvosloví devatenáctého století bylo zcela běžné, že řada plemen měla i několik regionálních názvů. Název „starvický stavák“ se začal používat až ve druhé polovině dvacátého století. Do té doby byl starvický stavák uváděn německými autory jako kladský voláč,

chocholatý tleskač nebo (nejčastěji) jako chocholatý štajgr, podle výrazné lasturovitě chocholky s postranními růžicemi.

Přestože se tento zajímavý voláč u nás (v Čechách a na Moravě) nepochybně vyskytoval již ve druhé polovině devatenáctého století, naši holubářští autoři mu nevěnovali prakticky žádnou pozornost. Proto se také do českého vzorníku dostal starvický stavák až na počátku devadesátých let minulého století pod celkem příléhavým názvem „chocholatý stavák“. Začal jsem o starvickém stavákově psát a také jej fotografovat v osmdesátých letech minulého století a tato osvěta přinesla své ovoce v podobě vzniku českého klubu chovatelů starvického staváka. Přivezl jsem několik párů modrých a stříbřitých pruhových starvických staváků koncem osmdesátých let z bývalé NDR z chovu M. Beutela (předse-

klubu v NDR) a byli to pravděpodobně první starvický staváci v Čechách mimo region jejich rozšíření v moravské části Slezska.

S názory německých autorů na vznik a vývoj starvického staváka a s vývojem výstavni činnosti tohoto plemene voláčů se budeme zabývat v dalších dílech tohoto seriálu.

Text a foto Ing. TOMÁŠ SOUSEDÍK
Pokračování příště

